

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України
в умовах полікультурного світового простору:
стан, проблеми, перспективи**

МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІИ

(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)

МАРІУПОЛЬ
МДУ
2018

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Відповідальні редактори: д.ф-м.н., проф. **М. Стріха**; чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. **О. Топузов**; **І. Стокоз**; чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

Члени редколегії: проф. **Х. Бакірдіз**; акад. НАН України, чл.-кор. НАПН України, д.соціол.н., проф. **В. Бакіров**; д.філол.н., проф. **О. Бондарева**; д.е.н., проф. **О. Булатова**; проф. **К. Іллюмінаті Поркарі**; проф. **В. Карайоргіс**; д.політ.н., проф. **С. Корнеа**; **О. Кочурін**; д.філос.н., с.н.с. **С. Курбатов**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; **Н. Оксенчук**; д.політ.н., проф. **І. Оніщенко**; д.філол.н., проф. **О. Павленко**; чл.-кор. НАПН України, д.філос.н., проф. **П. Саух**; к.ю.н. **М. Семенишин**; к.політ.н., проф. **М. Трофименко**; д.соціол.н., проф. **С. Щудло**.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 9 від 28.03.2018)

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи», які різнобічно висвітлюють питання інтернаціоналізації вищої освіти; розглядаються фактори, що впливають на створення нових можливостей і підвищення доступності вищої освіти та забезпечення її якості; окремо приділено увагу проблемам нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України, академічній мобільності, розвитку лідерського потенціалу університетів і конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах глобалізації; розглядаються проблеми підготовки вчителя Нової української школи. Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти.

история психологии. 2010. Т. 5. Вып. 1. С. 184–202.

2. Ковалев В. И. Мотивы поведения и деятельности. Москва: Наука, 1988. 192 с.

3. Леонтьев Д. А. Жизнетворчество как практика расширения мира : I Всерос. науч.-практ. конф. по экзистенц. психологии. М., 2001. С. 100–109.

4. Люблинская А. А. Детская психология. М., 1971. 415 с.

5. Психологический словарь / под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. М., 1997. 440 с.

6. Швалб Ю. М. О соотношении категорий «жизненный путь» и «образ жизни» личности. *Экология жизненного пространства человека. Избранные труды Ю. М. Швалба*. Киев, 2015. С. 51-63.

7. Швалб Ю.М. К определению понятий среды и пространства жизнедеятельности человека. *Экология жизненного пространства человека. Избранные труды Ю. М. Швалба*. Киев, 2015. С. 11-21.

8. Щукина Г. И. Актуальные вопросы формирования интереса в обучении. М., 1984. 192 с.

L. Tischenko

PERSONAL INTEREST AS A CONDITION FOR FORMING A SUBJECTIVE POSITION OF THE PARTICIPANTS OF EDUCATIONAL PROCESS

The positional aspects of the organization of the educational process are considered. The phenomenon of the subject as determinant of social and professional success of the individual is determined. The role of personal interest in the process of awareness of own position in the structure of the educational space is shown.

Keywords: personal interest, subjective position, interest as a motive, interest as orientation, interest as a relation, authentic interest.

УДК 378.019.3

Y. Fedorova, S. Jankowski

GENERAL CHARACTERISTICS OF THE STAGES OF ARGUMENTATION OF EDUCATION IN EDUCATIONAL ACTIVITIES

The stage of argumentation of education in educational activities is considered from the standpoint of the communicative and ethical competence of the learner. The argumentation of participation in educational activities is a process of gradual rationalization of their expectations of learning. If, at the initial stage, the pre-convention level, participation is motivated due to the interest of the teacher, then at the final stage the learning process should not require external stimuli. However, it should be borne in mind that the development of personal responsibility for the learning outcomes is equally shared by all parties involved, organizers of training for the quality of teaching, teachers for the content of teaching and its methodological support, and those who study for the motivation of studying. And if the achievements of the student during the training remain at the pre-convention stage, then the content and methods of teaching, and not the students, should change, since attitudes towards learning should be consistent not with students' abilities, but with standards that ensure the quality of education.

Keywords: communicative and ethical competence, three stages. argumentation of education, motivation for learning.

The stage of argumentation of education in educational activities is considered from the standpoint of the communicative and ethical competence of the learner. The three stages of the pre-convention, convention, post-convention level correspond to the theoretical work of Anatoly Yermolenko, one of the founders of the communicative practical philosophy in the domestic intellectual space, and the conceptual work of Lawrence Kohlberg, with which everyone who is interested in issues of value orientation personality can be found in the publication «Communicative Practical Philosophy» [1, p. 120-133].

The practical point of view expressed in the proposed theses is that the person's development in educational activities is carried out only through awareness of the student of the values of the educational activity, but the task of organizing educational activities and teachers in order to understand and develop the horizons of successful participation of the student in educational activities. It should also be noted that the position outlined in these theses is based on the conviction that educational activity and its organization are carried out on the basis of equality and aimed at the mutual understanding of all participants in educational activities, the meaning of which reflects training. And during all the participation in educational activities for the student it makes sense to ask: Why do I study?

A. Pre-conventional level. The motivation for learning in the first stage of this level occurs in categories (α), «satisfaction – dissatisfaction». At the second stage (α) the student is capable of thinking strategically – utilitarian style («for what,» «wants,» «want», etc.). At this level, educational activity does not take place on the basis of equality and reciprocity, but as a «social state», where no knowledge is important, and learning, and «one who learns well» is getting good results, and «does not have a poor learner» \ should not have «good» results. The teacher is identified with the subject of teaching, and knowledge does not differ from the way they are served.

This stage is characterized by a set of «great», as well as stereotypes of «diligence», «caring», «hard work». At the stage (α), educational activities may already be carried out on the basis of the golden rule «You are me – I am you», for example, «I visited / visited a pair ...., Did the tasks, why you did not put me» such «number of points» or «What should I do to get more points?», Then at the same time (α), when participation in educational activities is grounded in the categories of «satisfaction-dissatisfaction», the student may express the following: «You do not want to give me an assessment», «You have set estimate «because» because he / she likes you».

Thus, the attitude toward learning at this stage is naively instrumental, and participation in educational activities is passive and focused on external results, marks that the student has the tendency to identify with himself as a subject of teaching with a teacher. It is likely that such an attitude to their success in the educational process is infantile and expectations tend to paternalism.

B. The Conventional stage of educational activity of students is able to be aware of the motive of his studies, which he is to submit to evaluate regardless of the results of training. He is able to separate his personality from the results of his studies, distinguishing between education from education and education from education.

Assimilation, assimilation of authorities (parents, teachers, friends, scientists, etc.). The purpose of educational activity at this stage is the conformity in the position of education, which characterizes compliance with the rules of instruction. However, the lack of self-evaluation, which is replaced by its own considerations of strategically utilitarian, naive-instrumentalist and comparative-style. At the conventional level, educational activity arises in relation to the norms of education, but the argumentation of a relatively reasonable state, the introisation of norms of the normative state of educational activity – is absent.

At the first conventional stage, students can think about roles. And teachers discuss the ability to differentiate between «teacher» and «subject», that is, depersonalizing the content of teaching, which perception of it at the pre-convention level characterizes the scheme «interesting teacher-interesting subject».

At the first conventional stage there is an ideal reciprocity in teaching, the model of which is used by the student, and which is a starting point for a reflexive assessment of learning. The ideal reciprocity of the student is oriented towards educational activity.

The basis of reflexive assessment of educational activity is an understanding of how «You did it» («if I were in the place of another»). At this stage, the student is able to distinguish between the teacher's attitude to himself and the results of learning, between the results of learning and the knowledge gained. At this stage, the student is able to demonstrate the desired reciprocity.

The basis of ideal reciprocity in educational activities is the justification of role expectations, which are based not on the understanding of the essence of educational activity, but according to preferences, expectations of preferences, stereotypes. For the ideal reciprocity, there is no characteristic understanding of the correlation between norms, rules, roles, responsibilities, which are established by the system, codified. Correct behavior is perceived as a role function aimed at fulfilling duties, not the ability to voluntarily follow a duty. Following the rules and the ability to follow them for their own benefit is a sign of the second conventional stage.

At this stage, educational activities are carried out in accordance with traditions, customs, norms, but education is not an internal need of the individual. It is only an external form of learning, where the opinion of others or the reputation of the «excellent» or «double» or «case» is the basis for caring for learning at this stage, the student may accept certain elements of argumentation, but does not develop his own argumentation. At this stage, a group affiliation, such as «I am a historian / lawyer / document scientist», is being promoted.

C. Post-Conventional Understanding of Educational Activities. The development of this stage is conditioned by the task of challenging the form of education and expediency of education, norms of educational activity and the content of education. But on this substrate begins the process of finding out the benefits that a person acquires in educational activities and in the idea of education there is a sense of personal learning.

Thus, the argumentation of participation in educational activities is a process of gradual rationalization of their expectations of learning. If, at the initial stage, the pre-convention level, participation is motivated due to the interest of the teacher, then at the final stage the learning process should not require external stimuli. However, it should be borne in mind that the development of personal responsibility for the learning outcomes is equally shared by all parties involved, organizers of training for the quality of teaching, teachers for the content of teaching and its methodological support, and those who study for the motivation of studying. And if the achievements of the student during the training remain at the pre-convention stage, then the content and methods of teaching, and not the students, should change, since attitudes towards learning should be consistent not with students' abilities, but with standards that ensure the quality of education.

References

1. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія. Київ, 1999. 488 с.

Федорова Ю. Г., Янковський С. В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАДІЙ АРГУМЕНТАЦІЇ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стадії аргументації навчання в освітній діяльності розглядаються з позицій комунікативно-етичної компетентності учасника навчання. Аргументація участі в освітній діяльності є процесом поступової раціоналізації своїх очікувань від навчання. Якщо на початковому, до-конвенційному рівні участь мотивується через зацікавлення з боку викладача, то на завершальному етапі процес навчання має не потребувати зовнішніх стимулів. Утім, варто взяти до уваги, що розвиток особистісної відповідальності за результати навчання поділяють рівною мірою всі сторони, які беруть у ній участь: організатори навчання – за якість навчання, викладачі – за зміст навчання та його методологічне забезпечення, а ті, що навчаються – за мотивацію навчання.

Ключові слова: комунікативно-етична компетенція, три етапи аргументації освіти, мотивація до навчання.

УДК. 378.091.33

Фунтікова О. О.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ

У тезах проаналізовано педагогічний та інформаційно-комунікативний технологічні підходи до підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: технологія, педагогічний підхід, інформаційно-комунікаційний підхід, майбутні фахівці.

Якість вищої освіти може бути забезпечена за рахунок опанування системного діяльнісно-технологічного підходу, який можна розглядати як структуротворчий компонент підготовки майбутнього викладача.

Дискусія, яка точиться навколо дефініції «педагогічна технологія», має декілька протилежних точок зору дослідників. Ще складним питанням є використання інформаційно-комунікативних технологій у сфері опанування змісту інформаційних, телекомунікаційних засобів дистанційного навчання.

Сутність поняття «педагогічна технологія» та еволюцію цього явища досліджували: В. Беспалько, В. Боголюбов, В. Вухвалов, Б. Горячов, В. Гузєєв, В. Євдокимов, Т. Ільїна, М. Кларін, А. Кушнір, І. Лернер, В. Монахов, Т. Назарова, В. Паламарчук, О. Пехота, Л. Прессман, І. Прокопенко, Г. Селевко, М. Сибірська, С. Сисоєва, О. Філатов, Д. Черніленський, М. Чошанов, С. Шаповаленко та ін.

У 20–70-х рр. минулого століття до теоретичного обґрунтування педагогічної технології було включено: інформатику, телекомунікації, педагогічну кваліметрію, системний аналіз, теорії навчання, теорії управління пізнавальною діяльністю, оптимізацію навчального процесу, наукову організацію педагогічної праці. Загалом, уже з 40-х рр. ХХ ст. починає розширюватись та оновлюватись методологічна основа педагогічної технології [1, с. 22]. Будь-яка сучасна педагогічна технологія являє собою синтез досягнень педагогічної науки і практики, поєднання традиційних елементів минулого досвіду і того, що породжено суспільним і технічним прогресом, і, перш за все, гуманізацією, демократизацією суспільства і технологічною революцією.

Джерелами і складовими нових педагогічних технологій є: соціальне перетворення і нове педагогічне мислення; суспільні, педагогічні, психологічні науки; сучасний передовий педагогічний досвід; історичний вітчизняний і зарубіжний досвід; здобутки попередніх поколінь; народна педагогіка (етнопедагогіка); досягнення технічного прогресу.

Академік В. Беспалько звертає увагу, що в основу концепції освіти та педагогічної технології покладено педагогічну систему загальноосвітньої і вищої школи. Педагогічна технологія містить інваріантні елементи, такі як: суб'єкт навчання (виховання), цілі, зміст, процес, організаційні форми навчання (виховання). Блок дидактичних завдань (мета, зміст) і блок адекватної технології навчання мають буди пов'язані між собою. Але педагог ще не навчився коректно висувати мету, завдання та співвідносити із педагогічною технологією. Це питання треба вирішувати у перспективі [2].

Отже, якщо сутність педагогічної системи буде описано поелементно, то це дасть змогу уявити повністю сучасну концепцію освіти, яка надалі буде перебудована в концепцію педагогічної технології: від педагогічної системи до концепції освіти, а від неї – до педагогічної технології. Це шлях, який потрібно пройти як науковцям, так і практичним працівникам освіти.

Входження України в єдиний європейський соціокультурний простір актуалізує проблему самонавчання, а також науково-методичне та педагогічне забезпечення суб'єктів дистанційної освіти на підставі використання інформаційних і комунікаційних інструментів.

Наприклад, більше ніж 300 європейських вищих навчальних закладів (Саламанка, 2001 р.) дійшли висновку про необхідність створення Зони європейської вищої освіти. Асоціація європейських університетів підтримує мету, завдання та фундаментальні принципи функціонування